Otsi ja leia võimalusi!

Majanduskriisi aegu joonistub selgelt välja tegelik tänapäevase ühiskonna arengumootor ja baas – majandustegevus. Kui kannatab majandustegevus, mõjutab kõhnem rahakott negatiivselt kõiki eluvaldkondi, olgu see kultuur, haridus või sotsiaalhoolekanne. Olukorra parandamiseks on vaja teha nii kiireloomulisi kriisi mõju leevendavaid otsuseid kui teutseda pikemaajaliste positiivsete arengute saavutamise nimel.

Lühiajalisi arenguid ei suuda Eesti palju mõjutada (sõltume suuresti peamiste kaubanduspartnerite käekäigust), kuid pike-ajaliste arengute suunamise võti on rohkem meie endi käes. Kas oleme valmis praegu panustama ja langetama otsuseid selleks, et 10-20-30 aasta pärast oleks riigi (sealhulgas Pärnumaa) hariduse kvaliteet parimate hulgas, majanduse konkurentsivõime võrreldav eeskujuks toodavate Põhjamaadega? Võimalike tulevikurengutega tutvuge käesoleva infolehe 4. leheküljel.

Teiste arenenud riikide kogemuse põhjal on majandusarengu taseme tõstmise oluline võti koostöö ja võrgustumine nii sektoritesiseselt kui eri sektorite vahel. Näiteks era-, haridus- ja avaliku sektori koostöömudel *triple helix* on ennast teistes riikides tõestanud ja Eestiski on astunud esimesed sammud sisuliste koostöövõrgustike loomisel, meie maakonnas Pärnumaa Oskustea-be Keskuse asutamisega selle aasta alguses (vaata www.pc.ut.ee/parnuok).

Üldise ettevõtlusteadlikkuse ja -võimaluste levitamisel on Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskuses tähta oluline roll, mis tipneb igal sügisel tiheda ettevõtlusnädalaga. Selle nädala programmi on korraldajatenä kaasa- toodud paljud maakondlikud partnerid ja pakutavad tegevused-üritused mõeldud maakonna elanikele.

Nädala jooksul tutvustatakse mitmel pool maakonnas uusi ja oluliselt täienenud riiklikke ettevõtluse arendamisele suunatud toetusvõimalusi, võib arutleda loomemajanduse teemadel ja ärihommikusõõgil õppida IT-sektori ettevõtete sisulise koostöö organisatsioonist, nädala lõpus osaleda või aktiivselt kaasa elada ettevõtjate ja avaliku sektori esindajate jalgpallilahingule, mis seekord peetakse Paikuse Põhikooli staadionil.

Tulge ja tutvuge võimalustega, täiendage oma teadmisi ja looge uusi tutvusi-koostööside-meid!

Imre Toodu,
PEAKi juhataja,
telefon 445 5555,
imre@peak.ee

Ettevõtlusnädal ärgitab mõtlema uuendustele

Neljas suuremas linnas, need on Pärnu, Tallinn, Tartu ja Narva, toimub oktoobri esimesel täisnädalal tavakohane ettevõtlusnädal, mille tänavune märksõna on innovatsioon ehk uuendus.

Pärnumaa ettevõtlusnädalat koordineerib Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskus (PEAK), ürituste korraldamisel loob kaasa ligi paarkümmend partnerit.

“Ettevõtlusnädal 2009” toimub 5.-9. oktoobrini. Pärnus juba neljandat korda, innustatuna eelmise aasta edust, korraldame üritusi maapiirkonnaski.

Eesmärk

Ettevõtlusnädala eesmärk on kohalike ettevõtjaid ja nende tegevust tutvustada, ettevõtlusega alustamise võimalusi selgitada, sellekohaseid üldteadmisi anda.

Pärnumaa kavva mahuvad infoseminarid, loengud, võistlused, ekskursioonid. Esmaspäevast reedeni toimuvad ootame osa saama õpilasi, tudengeid, alustavaid ja tegutsevaid ettevõtjaid.

Põnevad tegevust jätkub neile, kes soovivad ülevaadet ettevõtlusvõimalustest Pärnus ja maakonnas või kes on mõlgutanud mõtteid ettevõtjaks olemise teemal.

Põhisündmus

Nädala põhisündmuseks võime pida-da neljapäeval, 8. oktoobril toimuvat rahvusvahelist konverentsi “Ettevõtluse laiendamise Läänemere piirkonnas”, mis toimub Tartu Ülikooli Pärnu Kolledžis. Hommil kell 9.45 algab ettevõtluskonverents ja õhtul kell 18 toimub Pärnumaa ja Pärnu linna aasta parimate ettevõtjate tavakohane pidulik tunnustamine.

Uuenduslikult on konverents rahvusvaheline, kohalike ettevõtjate kõrval osalevad väliskülalised Põhjamaadest ja Läänemere riikidest. Üritust toetavad PEAKi maakondlikud partnerid ja Põhjamaade Ministrite Nõukogu esindus Eestis.

Infopäevad

Ettevõtte loomisest huvitatuid ja ettevõtlusega tegelejaid ootame infopäevadele Häädemeestel, Väändras ja Tõstamaal. Infopäeval saavad kuulajad ülevaate Töötukassa teenustest, õppimisvõimalustest kõrg- ja kutsekoolides, ettevõtjate tugiteenustest ja toetusvõimalustest.

Ettevõtluspäevad toimuvad koostöös täiskasvanud õppija nädalaga (TÖN). Piirkonniti kokkusaamised on korraldatud nii, et õpinädala buss toob ettevõtluspäeval osaleda soovijad kohale ja sõidutab koju. Täpsemat infot bussigraafiku kohta saab vallas või PEAKist.

Loomemajandus

Mitmekesiseid üritusi korraldab ettevõtlusnädalal Pärnu linnavalitsus. Teisipäeval, 6. oktoobril toimub linnavalitsuse ruumides Suur-Sepa 26 loomemajanduse seminar. Hommikupoolikul peetakse loomemajanduse teemalist ümarlauda, pärast lõunat saavad osalejad ülevaate loomemajanduse toetusvõimalustest.

Samal päeval toimub teinegi ettevõtlusteemaline seminar “Konverentsiturism”, mis toimub Pärnu Keskraamatukogus.

Kolmapäeval, 7. oktoobril jagavad linnavalitsuses seminaril “Uus töölepinguseadus ja maksumuudatused” teavet pädevad könelejad, selgitades seadusesätteid.

Noored

Noortele mõeldud tegevustest leiab sobiva küllap iga sihtrühma kuuluja. Ettevõtlusest huvitatutel tasub tulla teisipäeval, 6. oktoobril hotelli Strand konverentsile “Noor ettevõtja”.

“Pärnumaa parim ettevõtte 2008” AS Elwo moodustati 1991. aastal Pärnus ja on laiendanud tegevust üle Baltimaade. Ettevõtte juhataja on loomisest Mati Sooru, kes pildil seisab kujur Rait Pärki vormitud Elwo logo taustal oma kontoris.

Urmas Luik

ERILIST PÄRNUMAAL

- ◆ Ettevõtlusnädal toimub Pärnu linnas neljandat ja maapiirkonnas teist korda.
- ◆ Märksõna on innovatsioon ehk uuendus.
- ◆ Keske üritus on rahvusvaheline ettevõtluskonverents “Ettevõtluse laiendamise Läänemere piirkonnas” 8. oktoobril Tartu Ülikooli Pärnu Kolledžis.
- ◆ Tavakohane on Pärnu linna ja Pärnu maakonna parimate ettevõtjate tunnustamine ning sõpruskohtumine “Avalik sektor *versus* ettevõtjad”.
- ◆ Ettevõtlusnädala üritusi koordineerib Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskus.

Andmed: PEAK

Tartu Ülikooli Pärnu Kolledži eestvedamisel saavad noored kogeda uut ja innovaatilist õppemeetodit, see on 24 tunni ettevõtte. Meetodi mõte on õppida praktika kaudu, selleks teevad osalejad 24 tunni jooksul läbi ühe ettevõtte loo. Rühmatööna luuakse oma ettevõtte, arendatakse toodet, kavandatakse ettevõtte tegevust.

Ülikooli ja ettevõtluse seostele kesknäädub kolmapäeval, 7. oktoobril Pärnu Kolledžis toimuv arupidamine “Ettevõtluse kasvamine Tartu Ülikoolist”.

Mittetulundusühingud

Tavakohaselt ootame spordihuvilisi ja põidlahoidjaid ettevõtlusnädalal lõpetavale jalgpallimatšile “Ettevõtjad *versus* avalik sektor”. Sõpruskohtumine toimub reedel,

9. oktoobril Paikuse Põhikooli staadionil, palli ajavad taga Pärnumaa avaliku sektori ja ettevõtete juhid.

Ettevõtlusnädal kaasab mittetulundusühinguid. Reedel, 9. oktoobril toimub seminar “MTÜd kui tööandjad”, kus tutvustatakse tööturu meetmeid, ja koolitus teemal “Majandustegevus MTÜdes läbi õpi-ettevõtete loomise”.

Õpiettevõtte on täiskasvanute õppeprogrammi sihiga arendada nende ettevõtluskust ja omandada ettevõtlusteadmisi. Eesmärk on innustada osalejaid ettevõtlusega tegelema ja anda seeläbi neile konkurentsieeliseid tööturul.

Oktoobri esimest täisnädalat tihendavad ettevõtjate ärihommikusõök, MTÜ Häädemeeste Ettevõtluskoja asutamine, kokkade koolitus ja vilistlaste tundi Pärnumaa Kutsehariduskeskuses, noortele suunatud ettevõtete külastamised, Port Artur 2s kooliõpilaste ettevõtluspäev.

Põhimõte

Ettevõtlusnädala programmi koostades lähtusime põhimõttest, et igaüks leiaks just teda huvitava teema või ettevõtmise, enamik üritusi on osavõtjatele tasuta. Kuid tasub tähele panna, et mõni üritus eeldab eelregistreerimist.

Ettevõtlusnädal toimub koostöös majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi, Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse ja “Innovatsiooninaastaga 2009”.

Kava ja info “Ettevõtlusnädal 2009” kohta aadressidel www.peak.ee või PEAKi telefonil 445 5557.

Kadri Riitsaar,
PEAKi arenduskonsultant,
telefon 445 5557,
kadri@peak.ee

Loe lk 2

- ◆ “Ettevõtlusnädal 2009”

Loe lk 3

- ◆ Täiskasvanud õppia nädal “Innovatsioon ja loovus”
- ◆ Pärnumaa kodanikuühiskonna IV foorum “Võrdsed võimalused kodanikuühiskonnas”

Loe lk 4

- ◆ Pärnumaa arengustrateegia: 2012 ja neli pike-ajalist stsenaariumi
- ◆ Ettevõtlusvaldkonna toetus

Trikoloorse logopurjega märk “Pärituult Pärnumaalt”

Eesti patendiametis registreeritud märk “Pärituult Pärnumaalt” kinnitab toodete ning teenuste päritolu ja kvaliteeti, selle väljastamist koordineerib Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskus (www.peak.ee).

Esimesena taotles päritolu- ja kvaliteedimarki Scandic Rannahotell, mis pälvis selle 15. mail 2006. aastal.

Kvaliteedi- ja päritolumärk “Pärituult Pärnumaalt” antakse Pärnumaal toodetud tootele, tootegrupile või teenusele, et:

- ◆ väärtustada pärnumaiseid tooteid ja teenuseid;
  - ◆ toetada selliste toodete ja teenuste kodumaist müüki ja eksporti;
  - ◆ pakkuda konkurentsieeliseid;
  - ◆ suurendada tarbija usaldust pärnumaiste toodete kvaliteedi suhtes.
- Rahvusvärvides pärituulest puhevil purje kujutava märgi autor on Pärnumaal elav tootedisainer Eva Tuuling.

Märgiomanikud on:

- ◆ Scandic Rannahotell, hotell ja restoran. Ranna puistee 5, Pärnu.
- ◆ FIE Malle Raap, kodumajutus. Lennuki 24, Pärnu.
- ◆ FIE Elve Vahenõmm, Kabli Pagar, pagari- ja tootetööstus. Kabli küla, Häädemeeste vald.
- ◆ AS Valge Hotell, Lapanina hotell, majutus, toitlustus. Kabli küla, Häädemeeste vald.
- ◆ OÜ Servitris, *tex-mex* grillrestoran Mõnus Margarita, toitlustamine. Akadeemia 5, Pärnu.
- ◆ MTÜ Erki Sport, autospordivõistluste korraldamine. Pilliroo 13, Papsaare küla, Audru vald.
- ◆ Varleton OÜ, saunade projekteerimine ja ehitus, saunatarvete tootmine. Kivi 4, Võiste alevik, Tahkuranna vald.
- ◆ Firest-Consult OÜ, tuleohutus- alased teenused. Kullimänniku tee 46, Papsaare küla, Audru vald.

PÄRITUULT PEAK

PÄRNUMAALT

Värvikas õpibuss sõidab oktoobri alguses maakonnas ringi, peatudes Hädemeestel, Tõstamaal, Vändras.

12. täiskasvanud õppija nädal 2.-9. oktoobril

Kaheteistkümnendat korda toimub 2.-9. oktoobrini üle-eestiline täiskasvanud õppija nädal (TÕN). Tänavuse TÕNi teema on "Innovatsioon ja loovus", mis on Euroopa Komisjoni 2009. aasta juhtlause.

Avalöök antakse reedel Põltsamaa kultuurikeskuses, kus tunnustatakse aasta tegijaid õppimise ja koolituse valdkonnas.

TÕNi fookuses on inimese õppimine ja enesetäiendamine kogu elu kui isiksuse ja ühiskonna arengu põhiline eeldus, et tulla toime muutuv maailmas.

TÕN on elukestvat õpet propageeriv üritus, mille ajal pööratakse rohkem tähelepanu täiskasvanueas õppimisele ja arenemisele.

Aasta tegijate tunnustus

Täiskasvanud õppija nädala raames jagatakse tavakohaselt tunnustusi neljas kategoorias. Need on aasta õppija, aasta koolitaja, koolitussõbralikum organisatsioon ning koolitussõbralikum omavalitsus.

Sel aastal on Pärnumaa TÕN aasta tegijateks valinud järgmised tublid inimesed ja organisatsioonid:

♦ Aasta õppija - Marge Iilane, OÜ Idegran Invest juhataja ja ametnik; kaitseliitlane Johannes Kakko.

♦ Aasta koolitaja - Heli Sakk-Hännikäine, Pärnumaa Kutsehariduskeskuse kutseõpetaja.

♦ Aasta koolitussõbralikum omavalitsus - Paikuse vallavalitsus.

♦ Aasta koolitussõbralikum organisatsioon - AS Wendre.

Tunnustamisüritus toimub Pärnumaa foorumil "Õppimine on IN" Hädemeeste vallas Kabli seltsimajas 6. oktoobril.

Õpibuss Pärnumaal

TÕNi ajal külastab Pärnumaad õpibuss. Õpibuss läbib ja peatub kolmes omavalitsuses: 6. oktoobril Hädemeeste vallas, 7. oktoobril Vändra alevis ja 8. oktoobril Tõstamaa vallas.

Uuendusena toimuvad peale õpibussi külastuste koostöös Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskusega kohapeal ettevõtlusalased seminarid.

Õpibussist on võimalik saada:

- ♦ individuaalset nõustamist õppimisvõimaluste kohta;
- ♦ informatsiooni kursustest ja täienduskoolitustest;
- ♦ kohtuda täiendõpet pakkuvate koolide esindajatega;
- ♦ kohtuda töötukassa esindajatega ja saada neilt infot.

Õpibussiga sõidavad kaasa:

- Silvi Paara – karjäärinõustamiskonsultant, Töötukassa Pärnumaa osakond;
- Terje Jürivete – karjäärinõustaja, Pärnu Õppenõustamiskeskus;
- Valdeko Gailit – karjäärikoordinaator, Pärnumaa Kutsehariduskeskus;
- Helke Heinmets – sotsiaalpedagoog, Pärnumaa Kutsehariduskeskus;
- Sirje Pauskar – Pärnumaa TÕNi koordinaator, Pärnumaa Kutsehariduskeskuse täiskasvanute koolituse osakonna juhataja.

"PÄRNUMAA TÕN 2009"

25.08.-25.09. fotokonkurss "Õppimine on IN" koostöös täiskasvanud õppija nädala ja ettevõtlusnädala korraldajatega;

1.-9.10. üritused, koolitused ja presentatsioonid koolitusasutustelt, omavalitsustelt ja ettevõtetelt Pärnus ja Pärnumaal;

6.10. Pärnumaa TÕNi foorum "Õppimine on IN" Hädemeestel, Pärnust organiseeritud buss, registreerimine vajalik;

6.-8.10. õpibuss sõidab Hädemeestel, Vändras ja Tõstamaal. Teemad: "Ettevõtlus ja ettevõtlikkus", "Õppimisvõimalused" (koostöös täiskasvanud õppija nädala ja ettevõtlusnädala korraldajatega).

TÕN PÄRNUMAA KUTSEHARIDUSKESKUSES

Kutsehariduskeskuse Niidupargi, kesklinna ja Tihemetsa õppehoonetes toimub nädala jooksul ligi kolmkümmend üritust: koolitused, infopäevad, õpetlikud mängud, näitused jne. Kõik üritused on osavõtjatele tasuta.

Täpsem info Pärnumaa Kutsehariduskeskusest www.hariduskeskus.ee või Sirje Pauskar sirje.pauskar@hariduskeskus.ee, telefon 442 7870.

Sirje Pauskar,
Pärnumaa Kutsehariduskeskuse täiskasvanute koolituse osakonna juhataja, TÕNi maakondlik koordinaator:

"Aasta õppijat loetakse TÕNi tunnustatute kategoorias kõige olulisemaks nominendiks, sest tähtsustatakse sellel nädalal elukõige õppimist. Tänavu valiti Pärnumaa aasta õppijaks kaks nominenti, need on kübarameister Marge Iilane ja Johannes Kakko, kes on läbi aastate esimene meessoost esitatud kandidaat.

Aasta koolitaja puhul oli hämmastav, et esimest korda esitasid kaks inimest sellele tiitlile sama kandidaadi, Heli Sakk-Hännikäine. Ta on üks vähestest koolitajatest, kellel on andragoogi kutse, ta on loov, täiskasvanud õppijate hulgas hinnatud ja asjatundlik ning aktiivse meetodid kasutav koolitaja.

Aasta koolitussõbralikuma organisatsiooni AS Wendre olulisim väärtus on ettevõtte töötajad, kelle oskustel, teadmistel ja arengul põhineb ettevõtte majandus- edu. Töötajate koolitusplaan koostatakse arenguvestluste põhjal. Wendre on saanud oma töötajaid ka välismaale vajalikke teadmisi omandama.

Aasta koolitussõbralikum vald on Paikuse, kus on loodud uusi tingimusi õpikeskkondade loomiseks, elukestvat õpet propageeritakse vallalehes, kodulehel ning kursuselased saavad kasutada tasuta ruume.

Läinud aastal oli Pärnumaal tunnustatud kahes kategoorias, "Aasta õppija 2008" oli Asta Nurmsalu ja "Aasta koolitaja 2008" Asta Suss.

"Aasta koolitaja 2009" Heli Sakk-Hännikäine enda disainitud Norra lõhe nahkadest silmapaistvas kleidis, millega ta osales ülemaailmsel tekstiilifestivalil Bolognas.

Pärnumaa kodanikuühiskonna IV foorum "Võrdsed võimalused kodanikuühiskonnas"

Foorum toimub Endla teatris 28. novembril 10-15

Pärnumaa kodanikuühiskonna foorum on kujunenud eri ühiskonnasektoreid liitvaks tunnustatud koostöövormiks Pärnumaal.

Tänavune foorum on arvult neljas ja esimest korda rahvusvaheline, üritusele on kutsutud osalejaid Norrast, Soomest ja Lätist.

Sellel aastal on eripäraks seegi, et foorum on kaasatud Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liidu (EMSL) 26. novembril, kodanikupäeval, korraldava üleriikliku konverentsi partneriks.

Pärnumaa kodanikuühiskonna IV foorumi teema on "Võrdsed võimalused kodanikuühiskonnas".

Miks me sellise teema valisime?

Pärnumaa on ühtne tervik ja kõikidel kodanikel peavad olema võrdsed eneseteostuse võimalused, olenemata elukohast, soost või millisest aspektist tahes lähtudes.

Kodanikeühenduste tegevuse kaudu võib tõsta oma elukvaliteeti ja luua eeldused huvipoolte omavahelise koostöö tegevdamiseks.

Sama soov ja vajadus peab olema ühiskonna teistelgi sektoritel, nii kohalikul omavalitsusel kui ka ettevõtjatel.

Foorumil käsitletaksegi päevakajalisi teemasid, mis avavad kodanikuühiskonna olemust.

Norra partnerite näitel selgitatakse, mis peitub sõnapaari "võrdsed võimalused" taga, ja tutvustatakse Pärnumaa kodanikuühiskonna arengu tulevikusuundi.

Ootame seegi kord foorumile Pärnumaal ja Pärnu linnas tegutsevate ühenduste liikmeid, kohalike omavalitsuste töötajaid ja ettevõtjaid.

Täpsemat infot foorumi kohta saab Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse kodulehelt www.peak.ee

Esitage Pärnumaa kodanikuühiskonna 2009. aasta parimate tegijate kandidaate!

Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskus koostöös Pärnu maavalitsuse ja Pärnumaa Omavalitsuste Liiduga soovib tunnustada Pärnumaa kodanikuühiskonna parimaid tegijaid.

Aasta tegijate väljaselgitamise eesmärk on teadvustada kodanikualgatusete rolli ja tugevdada kodanikuühiskonna tavaid Pärnumaal.

Aasta parima tunnustuse pälvivad eraisikud või organisatsioonid, kes on aktiivsed kodanikuühiskonna eestvedajad või toetajad või kelle tegevuse tulemusena toimuvad Pärnumaa kodanikuühiskonnas märkimisväärsed arengud.

2009. aasta tunnustamise kategooriad:

- ♦ Parim kodanikeühendus (MTÜ, SA, seltsing)
- ♦ Parim vabatahtlik
- ♦ Parim kodanikualgatus toetav äriühing
- ♦ Parim kodanikualgatus toetav kohalik omavalitsus
- ♦ Pärnumaa kodanikuühiskonna "Aasta tegu 2009"

Aasta teo valikul on juhtmõtteks "Uuenduslikud ettevõtmised" – kohalikul tasandil või ülemaakondlikult kodanikeühenduste või kodanike algatatud ja ellu viidud ettevõtmised 2009. aasta jooksul. Esmasilgul väikene tegu või algatus võib esile kutsuda olulisi muutusi ühiskonnas.

Kandidaadi üles seadjal palume esitada:

Argumenteeritud põhjendus kandidaadi kohta. Palume kirjeldada kuni kolme head näidet kandidaadi tegevusest.

Kandidaadi kontaktandmed (telefon, postiaadress).

Kandidaadi esitaja kontaktandmed (telefon, e-post).

Ettepanekud kandidaatide kohta palume esitada kirjalikult e-posti kaudu 10. novembriks aadressil info@peak.ee või saata aadressil Pärnumaa Ettevõtlus-

TUNNUSTATUD 2008

- ♦ Parim kodanikeühendus: Varjupaikade MTÜ.
- ♦ Parim vabatahtlik: Kaido Madisson Vändra valla Kadjaste külast.
- ♦ Parim kodanikualgatus toetav äriühing: Visorek OÜ.
- ♦ Parim kodanikualgatus toetav kohalik omavalitsus: Tahkuranna vallavalitsus.
- ♦ Pärnumaa kodanikuühiskonna "Aasta tegu 2008": Raeküla Vanakooli Keskuse ruumide väljajehitamine noorte enese algatusel ja noortekeskuse loomine.

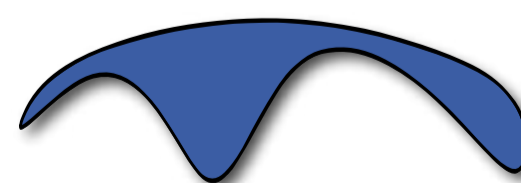
ja Arenduskeskus, Akadeemia 2, 80010 Pärnu.

Kõik esitatud kandidaadid kutsutakse 28. novembril kodanikuühiskonna pidulikule vastuvõtule, kus toimub aasta parimate tegijate tunnustamine.

President Toomas Hendrik Ilves on ühes oma kõnes öelnud, et kodanikuühiskond on ühiskond, kus inimesed osalevad oma elu korraldamisel ning nad ei ole passiivsed kõrvaltvaatajad, kellele öeldakse, millal ja mida peab tegema.

Riigipea pidas oluliseks seltside tegevust ja omaalgatust, meie Pärnumaal saame taas kord tõdeda oma aasta parimaid esitades ja valides, et tegusaid inimesi jätkub igasse valda ja külla. Selliseid tegijaid, kes panustavad ühistegevusse oma väärtuslikumat vara - aega.

Krista Habakukk,
telefon 445 5559
krista@peak.ee,
www.peak.ee

PÄRNUMAA ETTEVÕTLUS- JA ARENDUSKESKUS

PÄRNUMAA OMAVALITSUSTE LIIT
ASSOCIATION OF LOCAL AUTHORITIES OF PÄRNU COUNTY

Kas koduaia äärest Balti- või Põhjamaadesse?

Et maakonna olemasoleva arengustrateegia ajapiir ehk aasta 2010 on lähedal, alustasid Pärnu maavalitsus, Pärnumaa Omavalitsuste Liit ning Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskus arengustrateegia uuendamiseks, võttes ajahorisondiks 20 aastat ettepoole. Strateegiat aitab koostada OÜ Geomedia konsultant Rivo Noorkõiv.

Aktiivselt läks tegevus lahti 2009. aasta alguses, eri sihtgruppidega koostumiste tulemusena on valminud strateegia tööversioon, kuhu ootame konstruktiivseid ettepanekuid (lähemalt www.peak.ee).

Maakonna arengut on käsitletud kahes ajalises jaotuses, need on lühiajaline kriisistenaarium aastani 2012 ja neli pikemaajalist arengustenaariumi. Läbivad sisulised valdkonnad on sotsiaal- ja majandusareng, mida toetavad rahvastikuarengu ning infrastruktuuride ja keskkonnamuutuste teema.

Lühiajalise kriisistenaariumi põhitunnused on ettevõtete käivate, ekspordi ja kasumi vähenemine, järsult suurenenud tööpuudus ja sellest tulenev avaliku sektori eelarvetulude vähenemine.

Ühiskonnas võimenduvad sotsiaalsed pinged, vähem on võimalusi edendada sotsiaal-, tervishoiu-, haridus-, kultuuri- ja muid teenuseid, kriisiga võib kaasneeda spetsialistide ja oskustöölise äraarvool. Lühiajaliselt sõltub edasine käekäik suuresti maailmas ja peamiste kaubanduspartnerite juures toimuvatest arengutest, kuid olukorra leevendamiseks annab üht-teist ise teha.

Need võimalused on järgmised:

◆ ettevõtluse konkurentsivõime tugevdamisel on maakondlikul ja kohalikul tasandil võttes edasi minna "koostöö" ja "võrgustumine" (sh eri sektorite vahel);

◆ tööhõive tagamine ja tööjõuressursi säilitamine (sh ajutised sotsiaalsed töökohad, ümberõppe motiveerimine);

◆ tegevused haldusvõime ja avaliku sektori teenuste kvaliteedi tõstmiseks (näiteks teenuste-funktsioonide kaupa nende täitmise kvaliteedi hindamine ja parima kvaliteedi tagav korraldustasandis kokku leppimine).

Võimalikest pikemaajalistest suundadest kaks on positiivsed ja kaks taandarengu stsenaariumid.

Tabelist arengustenaariumide kirjeldusi vaadates on kõige rohkem stsenaariumide "Meil aiaäärses tänavas" ja "Balti kett" tunnuseid ehk paikneva kusagil kirjeldatud võimaluste keskel.

Viimase kümne aastaga on Pärnumaa oma positsioone Eesti mastaabis pigem kaotanud. Kuidas edasi minna? Otsuste langetamisel on mõistlik vaadata pikemaajalist perspektiivi, sest seda annab maakonna tasandil soovitud suunas mõjutada.

Tutvuge strateegiadokumentidega PEAKi kodulehel www.peak.ee ja andke oma hinnang!

Imre Toodu,
PEAKi juhataja, arenduskonsultant
imre@peak.ee, 445 5550

Pärnu suvekülastajate magnet on ajalooline muul, millel meeleldi jalutamas käiakse.

Henn Soodla

Positiivsed arengustenaariumid aastaks 2030

1. Läänemere pärl

- ◆ Maksimaalselt kasutatakse ära Läänemere-äärne asend, rahvusvahelistumine ja koostöö Läänemere piirkonnas.
- ◆ Ekspordi konkurentsivõime kasv – tööjõu kvaliteet ja tootearendus.
- ◆ Rahvusvahelistes tootmisahelates liiguvad ettevõtted kõrgematele ja kasumikumatele positsioonidele.
- ◆ Rahvusvaheliselt tunnustatud tipposkuskus spetsialiseerimisvaldkondades (TÜ Pärnu Kolledž).
- ◆ Hõives suureneb oskustöö ja kõrgharidust nõudva töö osakaal.
- ◆ Kultuuri- ja spordielu iseloomustab rahvusvahelisel huvipakkuv ürituste kalender.
- ◆ Igas omavalitsusüksuses töötavad ametnikena valdkonna spetsialistid, normiks on teadmispõhine ja avalikkust kaasav otsustusprotsess.
- ◆ Elamu, majapidamised ja tootmisettevõtted on keskkonnasäästlikud.
- ◆ Pärnumaal on kiired mitmeliigilised ühendusvõimalused muu maailmaga (lennuk, rong, auto, laev ...).
- ◆ Rahvastiku mõõdukas juurdekasv ja nooremene.

2. Balti kett

- ◆ Kasutatakse ära Tallinna ja Riia vaheline positsioon eri valdkondades konkurentsieelse saavutamiseks, Balti mõõde.
- ◆ Majandusareng koondub Via Baltica arengusooni, muud piirkonnad taanduvad perifeeriaks (sh senisest suurem koondumine Pärnusse ja lähiumbrusse).
- ◆ Suureneb väliskülastajate arv Soomest, Lätist ja Venemaalt.
- ◆ Masstoodang, madal hind, kvalifitseeritud allhange, struktuurne tööpuudus.
- ◆ Kultuurikorralduse aluspõhimõtteks on majanduslik tasuvus, edu saavutavad eelkõige suured Pärnu kultuuriasutused.
- ◆ Hea maanteeühendus, taastatakse rongiliiklus Riigiga.
- ◆ Rahvastiku mõõdukas vähenemine ja vananemine, eriti maapiirkondades.

Taandarengustenaariumid aastaks 2030

3. Meil aiaäärses tänavas

- ◆ Keskendatakse Eestile ja senistele saavutustele.
- ◆ Siseturg, kohaliku ressursi toorainena väljavedu, majandus jätkab kriisieelse struktuuriga.
- ◆ Kvalifitseeritud tööjõu puudus.
- ◆ Külastajad peamiselt Soomest ja Eestist.
- ◆ Kutseharidus noortele jõukohase haridustee jätkajana, säilib kõrgharidusõpe, üldhariduses oluline koolide säilitamine.
- ◆ Sisuline rahvusvaheline koostöö puudub.
- ◆ Avalikus sektoris suureneb isiklike tutvuste ja suhete tähtsus, "konnatigistumine".
- ◆ Praegused transpordühendused on rahuldavad.
- ◆ Rahvastik väheneb ja vananeb, noored lahkuvad.

4. Vaeste-patuste alev

- ◆ Majanduses toorme väljavedu ja odav allhange.
- ◆ Turismis ei suudeta teiste Eesti piirkondadega võistelda.
- ◆ Kultuurielus domineerivad suvised n-ö läbuüritused.
- ◆ Haridus- ja elatustase langevad, peale üldhariduskoolide jääb piiratud erialavalikuga kutsehariduskeskus.
- ◆ Suurenevad terviseprobleemid ja kuritegevus, kohapeal saab ainult esmatasandi ravi.
- ◆ Säilivad ainult maanteeühendus ja saartega laevühendus, teede olukord pidevalt halveneb.
- ◆ Rahvastik väheneb tugevalt, lahkuvad noored ja teovõimelisemad.

Rivo Noorkõiv,
OÜ Geomedia
konsultant:

"Pärnumaa on Eesti parima kuuordimajandusega ja taastusraviga maakond. Maakonnakeskus Pärnu on Eesti suvepealinn - atraktiivne, rahvusvaheliselt tunnustatud Eesti visiitkaart: omanäoline, miljööväärtuslik ja logistiliselt hästi kättesaadav ning maakonnaga sidus. Rahvusvahelisel tasemel turismihariduse omandamise sihtkoht – ülikooli campus ja nooruse linn.
Pärnumaa visioon 2020+, ettekandest Pärnus 22.05.09.

Uut ettevõtlusvaldkonna toetuses

Alates 16. augustist lihtsustasid EASi stardi- ja kasvutoetuse programmi tingimused, misjärel on toetust võimalik taotleda rohkematel ettevõtjatel ja saada toetust kiiremini ja suuremas ulatuses.

Uute tingimuste kohaselt on oluliselt suuremad toetussummad. Senine starditoetuse maksimumsumma 50 000 krooni suurenes poole võrra, 100 000 kroonini. Samuti vähenes omafinantseeringu määra, senise 25 protsendi asemel on see 20 protsenti. Ambitsioonikamatele ja ekspordipotentsiaaliga ettevõtetele suunatud kasvutoetuse maksimumsumma, mis seni oli 200 000 krooni, suurenes rohkem kui kaks korda ehk 500 000 kroonini. Omafinantseeringu määra peab kasvutoetuse puhul edaspidi olema vähemalt 35 protsenti seni kehtinud 50 protsendi asemel.

Oluliselt on lühenenud esitatud taotluste menetlemise tähtaeg: starditoetuse puhul üldjuhul kuni 10, kasvutoetuse puhul 20 tööpäevale. See muudatus võimaldab toetusesaajatel planeeritud tegevusi kiiremas tempos ellu viima hakata.

Positiivse muudatusena on laiendatud abikõlblike kulude nimekirja, peale materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamise saab toetust kasutada näiteks ettevõtte käivitamiseks vajalike turunduskulude katmiseks.

Uued toetused:

◆ **Innovatsiooniosakute** eesmärk on ettevõtjate koostöö tihendamise ettevõtetele tippspetsialistidega. Mida rohkem tekib sidemeid ettevõtjate ja ülikoolide ning katselaborite vahel, seda enam oskavad nemadki pakkuda ettevõtjakeskseid lahendusi.

Innovatsiooniosakut saab taotleda Eesti äriregistrise kantud väike- ja keskmise suurusega ettevõtjate. Toetust antakse kuni 50 000 krooni innovatsioonialaste teenuste ostmiseks ülikoolidelt, patendivolinikelt, katselaboritelt jne. Võimalik on kuni 5 ettevõtjate ühistaotluse esitamine summale kuni 250 000 krooni ja toetus võib katta 100% kuludest.

◆ **Arendustöötaja kaasamise toetuse** eesmärk on ettevõtete rahvusvahelise konkurentsivõime suurendamine, mille tulemusena arendatakse ettevõtetes uusi tooteid, teenuseid, tehnoloogiaid ja suureneb ettevõtjate rahvusvahelise turundusvõimekus.

Arendustöötaja peab omama vähemalt viieaastast rahvusvahelist töökogemust asjaomas valdkonnas, mis on omandatud välisriigis viimase 10 aasta jooksul. Toetatakse kuni 50 protsenti abikõlblikest kuludest ja projekti perioodi kestus võib olla kuni 36 kuud.

◆ **Koolitusosak** on sihtotstarbeline toetus koolitusteenuse ostmiseks. Koolitusosaku abil saavad FIED, mikro- ja väikeettevõtted hankida tööalast koolitusteenust organisatsioonidelt, kes on kantud EASi teenusepakkujate nimekirja (vaata www.eas.ee). Toetuse maksimaalne suurus on 15 000 krooni projekti kohta ja finantseeritakse kuni 100 protsenti tehtud abikõlblikest kuludest.

Indrek Jürgestein,
PEAKi ettevõtluskonsultant,
indrek@peake.ee, 445 5550

Margus Randmäe,
PEAKi projektijuht ettevõtluse valdkonnas,
margus@peake.ee, 445 5550

PEAK pakub:

Teenused ettevõtjatele:

- ◆ Abi ettevõtte asutamisel
- ◆ Äriidee analüüs
- ◆ Abi äriplaanide ja finantseerimistaotluste koostamisel
- ◆ Majandusalane info
- ◆ Info toetusmeetmetest
- ◆ Koolitused ja teabepäevad
- ◆ Ettevõtte arendusplaanide nõustamine

Teenused mittetulundusühingutele ja sihtasutustele:

- ◆ Abi mittetulundusühingu, sihtasutuse ja seltsingu asutamisel
- ◆ Abi ühenduste arendustegevuste kavandamisel ja teostamisel
- ◆ Abi mittetulundusühingu majandustegevuse korraldamisel
- ◆ Info toetusmeetmetest
- ◆ Abi projektide kavandamisel, kirjutamisel ja elluviimisel

- ◆ Info toetusmeetmetest
- ◆ Koolitused ja teabepäevad

Teenused kohalikele omavalitsustele:

- ◆ Abi projektide kavandamisel, kirjutamisel ja elluviimisel
- ◆ Abi teostatavus-tasuvusanalüüside koostamisel
- ◆ Abi arengukavade koostamisel

- ◆ Info toetusmeetmetest
- ◆ Koolitused ja teabepäevad
- ◆ Info konsultantidest ja projektikirjutajatest

PEAKi kontaktid:
telefonid - 445 5555, 445 5550,
adress Akadeemia 2, Pärnu
80010, e-mail info@peak.ee